Lietas Nr. C68265918
Lietas arhīva Nr. C-2659-18/27
ECLI:LV:RPPT:2018:0606.C68265918.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2018. gada 6. jūnijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa
tiesnese L. Leja,
ar tiesas sēdes sekretāri M.K. Vaiti,
piedaloties prasītājas pārstāvim /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu/nosaukums/prasībā pret /pers. C/ par darba tiesisko attiecību izbeigšanu un zaudējumu atlīdzības piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2018. gada 9. janvārī /nosaukums/ (turpmāk – prasītāja) cēlusi tiesā prasību pret /pers. C/ (turpmāk – atbildētājs) par darba tiesisko attiecību izbeigšanu un zaudējumu atlīdzības piedziņu.

[1.1] Prasības pieteikums pamatots ar tālāk norādītiem apstākļiem.

2016. gada 27. maijā starp prasītāju un atbildētāju noslēgts darba līgums Nr. 6502, ar kuru atbildētājs pieņemts starptautisko pārvadājumu kravas automobiļa vadītāja amatā. 2016. gada 30. maijā atbildētājs iepazinās un parakstīja Kravas automobiļa vadītāja amata un darba drošības instrukciju, Vienošanos par Darbinieka personisko atbildību, Paziņojumu par darba devēja iespējamiem zaudējumiem. Darba līgumā atrunāti pušu pienākumi un tiesības.

Prasītāja /nosaukums/ saimnieciskā darbība ir saistīta ar starptautisko auto kravas pārvadājumiem un ekspedīcijas pakalpojumu sniegšanu.

Prasītājs, īstenojot komercdarbību, veic datu apstrādi ar nolūku novērst vai atklāt noziedzīgus nodarījumus saistībā ar īpašuma aizsardzību un personu vitāli svarīgu interešu, tajā skaitā dzīvības un veselības aizsardzību (apstrādes reģistrācijas numurs Datu valsts inspekcijā Nr. 003668). Šajā sakarībā atbildētājs izstrādājis vairākas datorprogrammas, kuras izmanto ikdienā, tajā skaitā katram darbiniekam izveidots savs profils, kā arī katram transportlīdzeklim savs profils.

Prasītājs sava autoparka pārvaldībai izmanto datorprogrammu Mapon. Datorprogrammā pieejama informācija par precīzu autoparka transportlīdzekļu atrašanās vietu, pašreizējo maršrutu un ātrumu, ļauj sekot līdzi savam autoparkam un aktuālajiem notikumiem, izmantojot Mapon GPS izsekošanas risinājumu un izsekošanas ierīces.

Atbildētājs 2016. gada 20. novembrī pieņēma prasītāja valdījumā esošo kravas seglu vilcēju Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un prasītāja īpašumā esošo puspiekabi furgonu Krone SD, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un uzsāka prasītāja klientu pasūtījumu izpildi Apvienotajā Karalistē.

2016. gada 4. decembrī ap plkst. 01.30, atbildētājs vadīja transportlīdzekļus Apvienotajā Karalistē pa autoceļu M1 Northapmtonas/Rugby apkārtnē, un transportlīdzeklim Volvo FH nodarīja bojājumus - uzbrauca ceļa apmalei, turpināja kustību, bojāja transportlīdzekli.

Prasītājs 2016. gada 14. decembrī pieprasīja atbildētājam par notikušo sniegt paskaidrojumu. Atbildētājs 2016. gada 15. decembrī plkst. 13.17 no sava e-pasta atsūtīja paskaidrojumu, norādot notikušā apstākļus, kā arī to, ka policijas darbinieki viņu 2016. gada 4. decembrī aizturēja, jo bija aizdomas par to, ka atbildētājs atrodas alkohola reibuma stāvoklī. Atbildētājs atsūtīja prasītājai Northamptonas tiesas paziņojumu par tiesas sēdi 2017. gada 16. janvārī un ar 2016. gada 5. decembra datētu veidlapu, kuru viņš aizpildīja minētajai tiesai. Tiesas sēde noteikta tāpēc, ka atbildētājs vadījis transportlīdzekli, atrodoties alkohola reibuma stāvoklī.

Atbildētājs 2017. gada 1. februārī piezvanīja prasītājas darbiniecei /pers. G/, un informēja, ka līdz 2017. gada februāra beigām atradīsies ārpus Latvijas, bet, atbraucot uz Latviju, ieradīsies /nosaukums/. Taču kopš šī brīža atbildētājs nav sniedzis prasītājai papildus informāciju, nav informējis par tiesas procesu Apvienotajā Karalistē, neierodas veikt darba pienākumus.

Prasītāja laika posmā no 2016. gada 7. decembra līdz 2017. gada 26. jūnijam, izmantojot savus finanšu līdzekļus, apmaksāja izdevumus, kas saistīti ar bojātā transportlīdzekļa Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, evakuāciju, novietošanu maksas stāvvietā, stāvvietas apmaksu, rezerves daļu pasūtīšanu, remontu, par kopējo summu 13755,65 *euro*.

Prasītāja /nosaukums/ pamatnodarbošanās ir starptautiskie kravu autotransporta pārvadājumi. Svarīgs jautājums biznesa sekmīgai īstenošanai ir firmas prestižs un reputācija, kas saistīta ar kvalitatīvu savu saistību izpildi attiecībā pret klientu, Latvijas Republikas un starptautisko normatīvo aktu prasību nevainojama izpildi. Klientiem nav jābūt ne mazākām šaubām par pārvadājumam nodoto preču/kravas saglabāšanu, un nogādāšanu norādītajam klientam norādītajā laikā un vietā. Starptautisko pārvadājumu kravas automobiļa vadītājam ir nozīmīga loma iepriekš minēto apstākļu nodrošināšanā. Fakts par to, ka prasītāja darbinieks izpilda klientu pasūtījumus, būdams alkohola reibuma stāvoklī, rada apdraudējuma risku klienta precei, apdraudējumu trešo personu (satiksmes dalībnieku) dzīvībai un veselībai, kā arī negatīvi ietekmē prasītāja prestižu un reputāciju.

Atbildētājs, pildot darba pienākumus, būdams alkohola reibuma stāvoklī, pārkāpa darba līgumu Nr. 6502, kas noteic, ka darbiniekam jāizpilda amata pienākumi, kas saistīti ar ieņemamā amata profesionālo darbību, un kas noteikti Latvijas Republikas profesiju klasifikatorā, un/vai noteikti ar Darba devēja amata instrukciju (Darba līguma 2.1. punkta "a" apakšpunkts).

Saskaņā ar Kravas automobiļa vadītāja amata un darba drošības instrukciju autovadītājs atbild par savu rīcību vai bezdarbību savas nolaidības, nekompetences vai neuzmanības dēļ, apzinātu rīcību, kas radījusi materiālos zaudējumus Darba devējam, zaudējumus prestižam vai morālos zaudējumu, kā arī par visām sekām, kas radušās ar jebkura amata instrukcijas noteikumu neievērošanu (instrukcijas 9. punkts).

Prasītāja izmanto savas tiesības celt prasību tiesā par darba līguma izbeigšanu iepriekš minēto apstākļu dēļ, saskaņā ar Darba likuma 79. panta otro daļu, ceļ prasību par zaudējumu 13755,65 *euro*.

[1.2] Prasība pamatota uz Darba likuma 101. panta pirmās daļas 1. punktu, 79. panta otro daļu, Civillikuma 1770., 1775., 1779. pantu.

[1.3] Prasītāja lūdz tiesu:

1) ar tiesas spriedumu izbeigt darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju, pamatojoties uz Darba likuma 101. panta pirmās daļas 1. punktu ar 2017. gada 30. novembri;

2) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai zaudējumu atlīdzību 13755,65 *euro;*

3) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai visus ar tiesvedību saistītos izdevumus.

[2] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumi par celto prasību tiesā nav saņemti.

[3] Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis uzturēja prasību pilnā apmērā uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem, lūdza to apmierināt.

Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies, par neierašanās iemesliem tiesu nav informējis. No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājam par tiesas sēdes laiku un vietu paziņots likumā noteiktā kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietas adresi.

Nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. un 210. pantā norādītos pamatus lietas izskatīšanas atlikšanai, tiesa nolēma saskaņā ar minētā likuma 156. panta pirmo daļu lietu izskatīt bez atbildētāja klātbūtnes.

[4] Civilprocesa likuma 208.[1] panta pirmā daļa noteic, ka aizmugurisks spriedums ir spriedums, ko pirmās instances tiesa taisa lietā, kurā atbildētājs nav sniedzis paskaidrojumus par prasību un nav ieradies pēc tiesas aicinājuma, nepaziņojot neierašanās iemeslus.

Tādējādi tiesa atzīst par pamatotu taisīt aizmugurisku spriedumu. Tāpat tiesa nav konstatējusi minētā panta trešajā daļā noteiktos šķēršļus aizmuguriska sprieduma taisīšanai lietā.

Motīvu daļa

[5] Noklausījusies prasītājas pārstāvja paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, novērtējusi tos kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

[6] Lietā nodibināts, ka atbildētājs, pamatojoties uz 2016. gada 27. maija darba līgumu Nr. 6502 (*lietas 15.-18. lapa*) ir nodarbināts pie prasītājas par starptautisko pārvadājumu kravas automobiļa vadītāju (amata kods pēc LR profesiju klasifikatora 8332 03).

No Lursoft izdrukas redzams, ka prasītājas darbības veids ir kravu pārvadājumi pa autoceļiem (*lietas 12.-13. lapa*).

No prasītājas datorprogrammas "Mapon" izdrukas izriet, ka atbildētājam 2016. gada 20. novembrī nodots transportlīdzeklis - kravas seglu vilcējs Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un puspiekabes furgons Krone SD, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pēc kā atbildētājs devās izpildīt prasītājas klientu pasūtījumu izpildi Apvienotajā Karalistē. Tāpat ar šo izdruka apstiprinās fakts, ka 2016. gada 4. decembrī ap plkst. 01.30, atbildētājs vadīja transportlīdzekļus Apvienotajā Karalistē pa autoceļu M1 Northapmtonas/Rugby apkārtnē.

Transportlīdzekļa reģistrācijas apliecība apstiprina, ka transportlīdzeklis Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, un puspiekabe furgons Krone SD, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pieder prasītājai (*lietas 29.-30. lapa*).

Tāpat lietā nodibināts, ka atbildētājs 2016. gada 16. decembrī vadīja transportlīdzekli Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, ar puspiekabi, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pa ceļu MWAY JUNCTION, M1 J15A, Rothersthorpe, Northemptonšīrā, Anglijā, būdams alkohola reibumā, par ko liecināja alkohola koncentrācija izelpā 95 mikrogrami alkohola uz 100 mililitriem izelpas, tādējādi pārsniedzot pieļaujamo robežvērtību. Atbildētājs pārkāpis Ceļu satiksmes likuma prasības. 2017. gada 16.janvārī atbildētājs atzīts par vainīgu. Minētie fakti pierādīti ar Velingborovas Maģistrāta tiesas sniegto atbildes vēstuli uz tiesas pieprasījumu (*lietas 123.-127. lapa*).

[7] Prasītāja lūdz ar tiesas spriedumu izbeigt darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju, pamatojoties uz Darba likuma 101. panta pirmās daļas 1. punktu ar 2017. gada 30. novembri.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 192. pantu tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Prasības priekšmetu veido prasītāja materiāltiesiskais prasījums, savukārt otru prasības elementu, pamatu, veido apstākļi, ar kuriem prasītājs pamato savu prasījumu, t.i., juridiski fakti, ar kuriem tiesību normas hipotēze saista strīda pušu materiāltiesiskās attiecības esamību, grozīšanos vai izbeigšanos.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka (..) tiesa var apspriest prasījumu pamatotību vai nepamatotību, vadoties vienīgi no tiem faktiem un apstākļiem, kurus puses norādījušas kā prasības, pretprasības vai iebildumu pamatu (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga, 2006, 280. lpp.).*

No prasības pieteikumā norādītā konstatējams, ka prasītājas prasījums par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ir pamatots ar apstākli, ka atbildētājs, pildot darba pienākumus 2016. gada 4. oktobrī, būdams alkohola reibuma stāvoklī, pārkāpa darba līgumu, kas noteic, ka darbiniekam jāizpilda amata pienākumi, kas saistīti ar ieņemamā amata profesionālo darbību, un kas noteikti Latvijas Republikas profesiju klasifikatorā, un/vai noteikti ar Darba devēja amata instrukciju. Fakts, ka prasītāja darbinieks izpilda klientu pasūtījumus, būdams alkohola reibuma stāvoklī, rada apdraudējuma risku prasītājas klienta precei, apdraudējumu trešo personu (satiksmes dalībnieku) dzīvībai un veselībai, kā arī negatīvi ietekmē prasītājas prestižu un reputāciju.

Tādējādi secināms, ka prasītāja lūdz izbeigt darba tiesiskās attiecības saistībā ar to, ka atbildētājs 2016. gada 4. decembrī, pildot darba pienākumus, vadīja prasītājai piederošo transportlīdzekli Apvienotajā Karalistē, būdams alkohola reibumā.

[7.1] Lietā nodibināts, ka prasītāja jau 2016. gada decembrī uzzināja, ka atbildētājs ir pildījis savus darba pienākumus, būdams alkohola reibumā, sakarā ar ko prasītāja 2016. gada 14. decembrī pieprasīja atbildētājam par notikušo sniegt paskaidrojumu. Atbildētājs 2016. gada 15. decembrī plkst. 13.17 no sava e-pasta atsūtīja paskaidrojumu, norādot notikušā apstākļus, kā arī to, ka policijas darbinieki viņu 2016. gada 4. decembrī aizturēja, jo bija aizdomas par to, ka viņš atrodas alkohola reibuma stāvoklī. Atbildētājs atsūtīja prasītājai Northamptonas tiesas paziņojumu par tiesas sēdi 2017. gada 16. janvārī un ar 2016. gada 5. decembra datētu veidlapu, kuru viņš aizpildīja minētajai tiesai. Tiesas sēde noteikta tāpēc, ka atbildētājs vadījis transportlīdzekli, atrodoties alkohola reibuma stāvoklī. Minētie fakti apstiprinās ar /nosaukums/ Plānošanas nodaļas transporta dispečeres /pers. G/ un atbildētāja e-pastu saraksti un tam klātpievienoto atbildētāja paskaidrojumu un dokumentiem saistībā ar tiesas procesu (*lietas 34.-35. lapa, 77.-97. lapa*).

[7.2] Darba līgumu, uz kura pamata radušās darba tiesiskās attiecības starp darba devēju

un darbinieku, var uzteikt gan darbinieks (Darba likuma 100. pants), gan darba devējs (Darba likuma 101. pants).

Darba līguma uzteikums ir vienpusējs tiesisks darījums, darbinieka vai darba devēja izdarīts gribas izteikums, ar kuru tiek izbeigtas darba tiesiskās attiecības. Tādējādi ar uzteikumu viena darba līguma puse paziņo otrai pusei savu vēlēšanos izbeigt darba līgumu, un šādam gribas izteikumam ir tiesisko seku nodibinošs spēks, proti, notekot uzteikuma termiņam, darba tiesiskās attiecības izbeidzas (*sk. Kalniņš E. Privāttiesību teorija un prakse. Rīga, TNA, 2005, 288. lpp.*).

Tādējādi neapšaubāmi tieši darba devēja uzteikums ir pamats darba tiesisko attiecību izbeigšanai.

Darba devējs darba tiesiskās attiecības var izbeigt, pamatojoties uz Darba likuma 47. panta (tiesības uzteikt darba līgumu pārbaudes laikā) un 101. panta pirmajā daļā noteiktajiem gadījumiem, kā arī izņēmuma gadījumos pamatojoties uz Darba likuma 101. panta piekto daļu.

Atbilstoši Darba likuma 102. pantam, uzteicot darba līgumu, darba devējam ir pienākums rakstveidā paziņot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas

ir darba līguma uzteikuma pamatā.

Minētais pants ir viena no darba līguma uzteikšanas sastāvdaļām, kuru ir jāievēro, lai nodrošinātu likumam atbilstošu darba līguma uzteikumu.

Saskaņā ar Darba likuma 101. panta piekto daļu izņēmuma kārtā darba devējam ir tiesības viena mēneša laikā celt prasību tiesā par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, ja pastāv svarīgs iemesls, par kuru atzīstams katrs tāds apstāklis, kas, pamatojoties uz tikumības un savstarpējas taisnprātības apsvērumiem, neļauj turpināt darba tiesiskās attiecības.

Tātad tikai tad, lai izbeigtu darba tiesiskās attiecības pēc Darba likuma 101. panta piektās daļas, ir jāceļ prasība tiesā, un pirms prasības celšana darba devējam nav pienākums Darba likumā noteiktajā kārtībā izsniegt darbiniekam darba līguma uzteikumu. Turklāt prasības apmierināšanas gadījumā darba tiesiskās attiecības saskaņā ar Darba likuma 101. panta piekto daļu tiek izbeigtas, pamatojoties uz tiesas spriedumu, un līdz sprieduma taisīšanai tās netiek pārtrauktas.

Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka gadījumā, ja darba devējs vēlas izbeigt darba līgumu uz Darba likuma 101. panta pirmās daļas 1. punktu, darba devējam ir jāsagatavo uzteikums, kurā norādīti apstākļi, kas ir par pamatu darba tiesisko attiecību izbeigšanai, un jāizsniedz uzteikums darbiniekam.

Lietā nodibināts, ka prasītāja nav sagatavojusi un nav paziņojusi par uzteikumu atbildētājam, prasītāja ir cēlusi tiesā prasību par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, pamatojoties uz Darba likuma 101. panta pirmās daļas 1. punktu.

[7.3] Saskaņā ar Darba likuma 101. panta pirmās daļas 1. punktu darba devējam ir tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu, ja darbinieks bez attaisnojoša iemesla būtiski pārkāpis darba līgumu vai noteikto darba kārtību.

Darba likuma 101. panta otrā daļa noteic, ja darba devējs ir nodomājis uzteikt darba līgumu, pamatojoties uz šā panta pirmās daļas 1., 2., 3., 4. vai 5. punkta noteikumiem, viņam ir pienākums pieprasīt no darbinieka rakstveida paskaidrojumu. Lemjot par iespējamo darba līguma uzteikumu, darba devējam ir pienākums izvērtēt izdarītā pārkāpuma smagumu, apstākļus, kādos tas izdarīts, kā arī darbinieka personiskās īpašības un līdzšinējo darbu.

Darba likuma 101. panta trešā daļa noteic, ka darba devējs var uzteikt darba līgumu, pamatojoties uz šā panta pirmās daļas 1., 2., 3., 4. vai 5. punkta noteikumiem, ne vēlāk kā viena mēneša laikā no pārkāpuma atklāšanas dienas, neieskaitot darbinieka pārejošas darbnespējas laiku vai laiku, kad viņš ir bijis atvaļinājumā vai nav veicis darbu citu attaisnojošu iemeslu dēļ, bet ne vēlāk kā 12 mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas.

No Darba likuma 101. panta trešās daļas izriet, ka darba devēja tiesība uzteikt darba līgumu aprobežota ar konkrētu termiņu – vienu mēnesi no pārkāpuma atklāšanas dienas. Šajā termiņā neieskaita laiku, kad darbinieks neveic darbu attaisnojošu iemeslu dēļ, un tādēļ tas var tikt pagarināts, ņemot vērā konkrētos apstākļus. Šie attaisnojošie apstākļi, kas var būt par pamatu termiņa pagarināšanai, ir pārejoša darbnespēja, atvaļinājums, laiks, kad darbinieks veic veselības pārbaudi ārstniecības iestādē vai nodod asinis, piedalās profesionālā apmācībā vai kvalifikācijas paaugstināšanā, pārceļas uz citu dzīvesvietu, svētku dienas un citi gadījumi, kas uzskaitīti Darba likuma 74. panta pirmajā daļā. Tomēr, ja no pārkāpuma izdarīšanas dienas pagājuši 12 mēneši, neatkarīgi no tā, kad pārkāpums atklāts, darba devējs nav tiesīgs uzteikt darba līgumu darbiniekam. No 12 mēnešiem nav izskaitāms laiks, kad darbinieks neveic darbu attaisnojošu iemeslu dēļ. Tādējādi 12 mēneši ir galīgais noilguma termiņš, kas nav pagarināms *(sk. Augstākās tiesas 2014. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. C28465111, Nr. SKC–1892/2014, Augstākās tiesas Senāta 2010. gada 21. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC–532, 2010. gada 8. decembra spriedumu lietā Nr. SKC–1249)*.

Neatkarīgi no pārkāpuma atklāšanās dienas uzteikuma noilgums iestājas, ja pagājuši 12 mēneši no pārkāpuma izdarīšanas dienas.

[7.4] Neskatoties uz to, ka prasītājai jau 2016. gada decembrī kļuva zināms, ka pret atbildētāju uzsākts kriminālprocess Apvienotajā Karalistē saistībā ar to, ka 2016. gada 4. decembrī atbildētājs vadīja prasītājai piederošo transportlīdzekli, būdams alkohola reibumā, prasītāja tikai 2018. gada 22. janvārī nosūtījusi atbildētājam pieprasījumu, kurā lūdz sniegt atbildētājam atbildi par to, kādu lēmumu 2017. gada 16. janvārī pieņēmusi Apvienotās Karalistes tiesa saistībā ar 2016. gada 4. decembra notikumu (*lietas 98. lapa*). Pieprasījumā norādīts, ka informācija nepieciešama saistībā ar prasību par darba tiesisko attiecību izbeigšanu un materiālo zaudējumu atlīdzības piedziņu.

Tiesa atzīst, ka prasītāja, iesniedzot tiesā prasību par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar atbildētāju, nav ievērojusi Darba likuma 101. panta trešajā daļā noteikto termiņu, proti, ir pagājuši vairāk nekā 12 mēneši no pārkāpuma izdarīšanas dienas, kā arī nav ievērojusi Darba likuma 102. panta noteikumus par pienākumu rakstveidā paziņot darbiniekam par apstākļiem, kas ir par pamatu darba līguma uzteikumam. Turklāt prasību tiesā prasītāja ir iesniegusi vien 2018. gada 9. janvārī, t.i., pēc diviem gadiem no pārkāpuma izdarīšanas dienas.

Turklāt tiesa nav tiesīga izbeigt darba tiesiskās attiecības starp prasītāju un atbildētāju ar atpakaļejošu datumu, kā to prasībā lūgusi prasītāja, proti, ar 2017. gada 30. novembri.

Darba likuma 101. panta trešajā daļā noteiktais viena mēneša termiņš ir prekluzīvs materiāltiesisks termiņš, tāpēc darba devējam tiesība pārtraukt darba attiecības sakarā ar konstatēto pārkāpumu, neuzsakot darba līgumu šajā termiņā, izbeidzas (*sk. Tiesu prakse lietās par individuāliem darba strīdiem 2010-2011*).

[7.5] Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka prasījums par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ir noraidāms kā nepamatots, jo nav ievērota Darba likumā noteiktā kārtībā.

[8] Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai zaudējumu atlīdzību 13755,65 *euro*.

Prasītāja zaudējumu atlīdzību pamatoto ar apstākli, ka prasītāja ir apmaksājusi izdevumus, kas saistīti ar bojātā transportlīdzekļa Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, evakuāciju, novietošanu maksas stāvvietā, stāvvietas apmaksu, rezerves daļu pasūtīšanu, remontu, un ka minētie izdevumi radušies tieši atbildētāja vainojamas darbības rezultātā, vadot prasītājai piederošo transportlīdzekli alkohola reibumā, pildot darba pienākumus.

[8.1] Civillikuma 1770. pants paredz, ka ar zaudējumiem jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums.

Minētās tiesību normas izpratnē ar jēdzienu „zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas. Līdz ar to, secināms, ka zaudējumu atlīdzināšanas mērķis ir nodrošināt pēc iespējas pilnīgāku tāda stāvokļa atjaunošanu, kāds būtu bijis tad, ja aizskārums nebūtu noticis.

Saskaņā ar Civillikuma 1771. pantu zaudējums var būt tāds, kas jau cēlies, vai tāds, kas vēl stāv priekšā; pirmajā gadījumā tas dod tiesības uz atlīdzību, bet otrajā uz nodrošinājumu.

Civillikuma 1773. pantā noteikts, ka zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesīgas darbības vai bezdarbības dabiskās un nepieciešamās sekas, netiešs – kad tas cēlies, sagadoties sevišķiem apstākļiem vai attiecībām, nejaušs – kad tā cēlonis ir nejaušs notikums vai nepārvarama vara.

Saskaņā ar Civillikuma 1775. pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Civillikuma 1779. pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Kā atzīts tiesību doktrīnā un to apstiprinājusi judikatūra, zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaikus pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*sk. Torgāns. K.. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2006, 209. lpp., kā arī, piemēram, 2011. gada 7. decembra sprieduma lietā Nr. SKC-289/2011 (C06067006) 19. punktu; Augstākās tiesas 2017. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. SKC-297/2017 6.7. punktu*).

Tādējādi, lai konstatētu to, ka kādai personai ir jāsedz konkrēti zaudējumi citai personai, ir jākonstatē visi trīs iepriekš minētie priekšnosacījumi.

[8.2] Savukārt saskaņā ar Darba likuma 86. panta ceturto daļu darbinieks, kura darbs saistīts ar zaudējumu rašanās paaugstinātu risku, atbild vienīgi tad, ja zaudējumi darba devējam nodarīti ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ.

Civillikuma 2347. panta otrajā daļā noteikts, ka tam, kura darbība saistīta ar paaugstinātu bīstamību apkārtējiem (transports, uzņēmums, būvniecība, bīstamas vielas u.tml.), ir jāatlīdzina zaudējumi, ko nodarījis paaugstinātas bīstamības avots, ja viņš nepierāda, ka zaudējums radies nepārvaramas varas dēļ, ar paša cietušā nodomu vai viņa rupjas neuzmanības dēļ (..).

No minētās likuma normas nepārprotami izriet, ka atbildētājs ir atzīstams par paaugstinātas bīstamības avota vadītāju, jo 2016. gada 4. decembrī atbildētājs kā starptautisko pārvadājumu kravas automobiļa vadītājs pildīja ar darba līgumu uzņemtos darba pienākumus.

Tiesa atzīst, ka Darba likuma normas, kas regulē darbinieka civiltiesiskās atbildības pamatu un apmēru, ir speciālas tiesību normas attiecībā pret Civillikumu. Līdz ar to, izlemjot jautājumu, vai atbildētājam ir jāatlīdzina zaudējumi, kas prasītājai radušies saistībā ar transportlīdzekli, kuru vadīja atbildētājs, tiesai ir jāpārliecinās, vai konkrētajā gadījumā nav konstatējami Darba likuma 86. panta ceturtās daļas nosacījumi, kas izslēdz darbinieka pienākumu atbildēt par zaudējumiem un izslēdz civiltiesisko atbildību un tikai tad jāizvērtē Civillikuma priekšnosacījumi zaudējuma piedziņai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93. panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Atbilstoši minētajam pierādīšanas pienākumam tieši prasītājai kā darba devējai ir jāpierāda, ka ir iestājušies Darba likuma 86. pantā minētie pamati prasītāja civiltiesiskai atbildībai par zaudējumiem, tas ir, ja zaudējumi ir nodarīti ar ļaunu nolūku vai rupju neuzmanību.

[8.3] Tiesa ņem vērā, ka arī pats atbildētājs paskaidrojumā prasītājai norāda, ka 2016. gada 4. decembrī vadīja transportlīdzekli Apvienotajā Karalistē pa autoceļu M1 Rugby apkārtnē, negadījuma rezultātā tika bojāts transportlīdzekļa kreisā priekšējā riepa. Atrodot piemērotu apstāšanās vietu, apturēja transportlīdzekli, pēc kā ieradās policijas darbinieki un aizturēja atbildētāju par aizdomām, ka viņš ir alkohola reibuma stāvoklī. Atbildētājs lūdz informēt viņu par zaudējumiem, kas radušies šī negadījuma rezultātā (*lietas 35. lapa*).

Foto izdrukās redzams bojāts disks ar riepu transportlīdzeklim sarkanā krāsā (*lietas 33. lapa*). Savukārt no transportlīdzekļa Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, reģistrācijas apliecības izriet, ka tas ir sarkanā krāsā (*lietas 29. lapa*).

Tādējādi, vadoties no formālās loģikas viedokļa, secināms, ka lietā ir guvis aptirpinājumu prasītājas apgalvojums, ka tieši atbildētāja rīcības rezultātā transportlīdzeklim tika nodarīti bojājumi.

Transportlīdzeklim nodarītie bojājumi un to apmērs apstiprinās ar prasītājas iesniegtajiem un tālāk norādītajiem rēķiniem, kas saistīti ar transportlīdzekļa remontu.

[8.4] Saskaņā ar Civillikuma 1645. pantu neuzmanība ir rupja, ja kāds rīkojas augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, vai mazāk rūpējas par viņam uzticētām svešām lietām un darīšanām nekā par savām paša, vai arī uzsāk tādu darbību, kuras kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt viņam nezināmi.

Nodibinot darba tiesiskās attiecības, atbildētājs 2016. gada 30. maijā ar savu parakstu apliecinājis, ka ir iepazinies ar Kravas automobiļa vadītāja amata un darba drošības instrukciju (*lietas 19.-24. lapa*), Vienošanos par Darbinieka personisko atbildību (*lietas 25.-26. lapa*), Paziņojumu par darba devēja iespējamiem zaudējumiem (*lietas 27. lapa*).

Atbilstoši Kravas automobiļa vadītāja amata un darba drošības instrukcijas 4.1. punktam atbildētājs apņēmies ievērot ceļu satiksmes noteikumus un citas autotransporta kustības prasības ārvalstīs.

Kā jau spriedumā norādīts, lietā ir pierādīts apstāklis, ka atbildētājs, pildot darba pienākumus, vadīja transportlīdzekli, būdams alkohola reibumā. Tādejādi konstatējama atbildētā rupja neuzmanība. Saskaņā darba līgumu atbildētājs pildīja starptautisko pārvadājumu kravas automobiļa vadītāja amata pienākumus, līdz ar to viņam transportlīdzekļa vadīšana bija darbs, kas saistīts ar pienākumu rūpēties par tā rīcībā nodoto kravu un transportlīdzekli, ievērojot pienācīgu rūpību, tai skaitā drošības apsvērumus gan attiecībā pret kravu, gan pret ceļa satiksmi. Tādējādi atbildētājam, vadot transportlīdzekli alkohola reibumā, savu darbību kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt nezināmi, kas atbilst rupjas nevērības definīcijai.

Šādos apstākļos tiesas ieskatā nav konstatējami apstākļi, kas izslēgtu atbildētāja civiltiesisko atbildību.

[8.5] Prasītāja 2016. gada 7. decembrī ir apmaksājusi priekšapmaksas Apvienotās Karalistes FMG House rēķinu 3105,00 GBP jeb 3606,78 *euro* apmērā, kurā norādīts, ka tā ir likumā noteiktā maksa par transportlīdzekļa Volvo, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, uzglabāšanu un kompensāciju saistībā ar notikumu 2016. gada 4. decembrī (*lietas 46.-49. lapa*). Tāpat prasītāja ir apmaksājusi Apvienotās Karalistes Art B Logistic UK Ltd 2016. gada 20.decembra rēķinu 1198,00 *euro* apmērā, kas pamatots ar līgumu par savstarpējiem norēķiniem saistībā ar preču novietošanu stāvvietā un ceļa turpināšanu (*lietas 50.-54. lapa*). Prasītāja ir apmaksājusi Beļģijas Automobilia trucks and cars N.V. rēķinus pavisam kopā 2254,92 *euro* par Volvo, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, remonta darbiem (*lietas 55.-63. lapa*).

Tāpat lietā nodibināts, ka prasītāja apmaksājusi SIA "ZK 9" 2016. gada 29. decembra rēķinu 8003,50 *euro* apmērā par Volvo, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, remontu ceļā (*lietas 64.-65. lapa*). Prasītāja apmaksājusi SIA "VOLVO Truck Latvia" rēķinu 84,26 *euro* apmērā par Volvo, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, evakuatora pakalpojumiem, pēcavārijas defektācijas, kas paveikta Anglijā (*lietas 66.-67. lapa*).

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas norādīto un veikto transportlīdzekļa Volvo, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, remontdarbu izmaksu pamatotību un apmēru.

[8.6] Saskaņā ar Civillikuma 1838. pantu tas, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Atbildētājs nav izmantojis savas Civilprocesa likuma 74. pantā paredzētās tiesības un nav sniedzis rakstveida paskaidrojumus, nav cēlis iebildumus pret prasību, nav apstrīdējis prasības pieteikumā minētos faktus un prasības summas aprēķinu un nav tiesai iesniedzis pierādījumus tam, ka būtu veicis zaudējumu pilnīgu vai daļēju atmaksu.

Atbilstoši Kravas automobiļa vadītāja amata un darba drošības instrukcijas 9. punktam atbildētājs ir apliecinājis, ka apzinās, ka viņš kā autovadītājs atbild par savu rīcību, kas radījusi materiālus zaudējumu darba devējam, neievērojot instrukcijas noteikumus.

[8.7] Tiesa atzīst, ka ar augstāk norādītajiem pierādījumiem lietā guvis apstiprinājumu prasītājas norādītais apstāklis, ka prasītāja laika posmā no 2016. gada 7. decembra līdz 2017. gada 26. jūnijam, izmantojot savus finanšu līdzekļus, ir apmaksāja izdevumus, kas saistīti ar transportlīdzekļa Volvo FH, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, evakuāciju, novietošanu maksas stāvvietā, stāvvietas apmaksu, rezerves daļu pasūtīšanu, remontu, par kopējo summu 13755,65 *euro*.

Tiesa, ņemot vērā augstāk norādītos faktiskos un tiesiskos apstākļus, uzskata, ka lietas izskatīšanas gaitā ir konstatēti visi priekšnoteikumi zaudējumu atlīdzībai. Prasītājai nodarīto zaudējumu cēlonis nav nejaušs notikums, bet ir atbildētāja darbība, pārkāpjot normatīvos aktus, kas nosaka aizliegumu vadīt transportlīdzekli, atrodoties noteiktā alkohola reibuma stāvoklī. Atbildētājs ir vainojams par zaudējumu nodarīšanu, ir konstatējams cēloniskais sakars starp atbildētāja darbību un nodarītiem zaudējumiem, kā arī ir pierādīta zaudējumu esamība un to konkrētais apmērs.

Šādos apstākļos prasījums par zaudējumu atlīdzības piedziņu ir pamatots, un prasītājas labā no atbildētāja piedzenama zaudējumu atlīdzība 13755,65 *euro* apmērā.

[9] Civilprocesa likuma 195. pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā cita starpā norāda prasītāja

tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Tādējādi prasītājai ir tiesības saņemt no atbildētāja procentus no tiesas piespriestās maksājuma summas uz likuma pamata (Civillikuma 1759. pants), kuru apmērs noteikts Civillikuma 1765. pantā *(sk. sal. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2010. gada 13. oktobra lēmumu lietā Nr. SPC-166/2010)*. Šos procentus aprēķina tiesu izpildītājs, kurš nolēmumu izpilda (Civilprocesa likuma 631. panta pirmā daļa).

[10] Civilprocesa likuma 41. panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram (..).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33. panta otro daļu tiesas izdevumi ir valsts nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi un kancelejas nodeva.

Iesniedzot prasību, prasītāja par prasījumu par zaudējumu atlīdzības piedziņu atbilstoši Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta "c" apakšpunktam samaksājusi valsts nodevu 731,83 *euro* (*lietas 9., 11. lapa*). Tā kā prasība šajā daļā ir apmierināta pilnā apmērā, minētie izdevumi piedzenami no atbildētāja par labu prasītājai.

Ceļot prasību, prasītāja samaksājusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro* apmērā. Atbilstoši lietā esošai uzziņai ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu kopējais apmērs ir 7,72 *euro*. Ievērojot apstākli, ka prasība ir apmierināta daļēji, tiesa atzīst, ka prasītājai jāuzņemas samaksātie izdevumi, savukārt no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu summa, kuru nav sedzis prasītājas veiktais maksājums, proti, 4,52 *euro* apmērā.

Bez tam lietā, tiesai izprasot pierādījumus no Apvienotās Karalistes, atbilstoši Civilprocesa likuma 40. panta ceturtajai daļai radās ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu tulkošanu. Atbilstoši SIA "Baltic Translation" izrakstītajam rēķinam Tiesu administrācijai redzams, ka ir sniegts pakalpojums - rakstisks tulkojums no angļu valodas uz latviešu valodu par summu 12,87 *euro* (*lietas 128. lapa*). Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39. panta pirmās daļas 5. punktu minētie izdevumi piedzenami no atbildētāja par labu valstij.

Tādējādi no atbildētāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par kopējo summu 17,39 *euro* apmērā.

[11] Civilprocesa likuma 204.[1] pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei. Ņemot vērā prasības raksturu un piedzenamās summas apmēru, tiesa atzīst par pamatotu noteikt, ka spriedums labprātīgi izpildāms 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-193., 195. un 204.[1] pantu, tiesa

n o s p r i e d a

daļēji apmierināt /nosaukums/ prasību par darba tiesisko attiecību izbeigšanu un zaudējumu atlīdzības piedziņu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /nosaukums/, vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, zaudējumu atlīdzību 13755,65 *euro*, tiesas izdevumus 731,83 *euro,* pavisam kopā 14487,48 *euro* (četrpadsmit tūkstoši četri simti astoņdesmit septiņi *euro* 83 centi), samaksu veicot uz /nosaukums/ AS "Luminor bank" norēķinu kontu Nr. /konta numurs/, kods NDEALV2X.

Noteikt /nosaukums/, vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no piedzītās un nesamaksātās zaudējumu atlīdzības summas.

Noraidīt/nosaukums/ prasību par darba tiesisko attiecību izbeigšanu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 17,39 *euro* (septiņpadsmit *euro* 39 centi), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr. LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase; saņēmējs: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316; BIC kods: TRELLV22; iemaksas mērķis: 21499, kā arī jānorāda dati personas vai lietas identificēšanai.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts ienākumos, maksājumus apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas kancelejā, lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde.

Spriedumu prasītāja var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas – 2018. gada 6. jūnija, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Atbildētājs nav tiesīgs pārsūdzēt spriedumu apelācijas kārtībā, bet 20 (divdesmit) dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas ir tiesīga iesniegt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese L. Leja